

BECKER Pál

GAZDÁLKODÁSI ÉS INFORMATIKAI MODELL KIALAKÍTÁSA EGY KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEZETNÉL¹

A szerző bemutatja egy költségvetési szervezet gazdálkodási, informatikai rendszere átalakításának folyamatát. A vezetői igényeket jobban kielégítő, az eddigieknél jóval részletesebb és könnyebben feldolgozható adatbázist biztosító rendszer az Oracle Financials programcsomag adaptálásával jött létre. A cikk részletesen ismerteti az új rendszer logikáját, az adaptáció menetét, és vázolja a további felhasználhatóság lehetőségeit.

A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem 1995-ben saját költségvetési gazdálkodási rendjének megújítását tűzte napirendre. A költségvetési előirányzatok kialakításának, megállapításának, felhasználásának és az egyetem működési mechanizmusának kialakult gyakorlatát az új gazdasági vezetés a gazdasági-pénzügyi események regisztrációjának áttekintésével kezdte. Az itt tapasztalt folyamatok, késedelmek, technikai és feltételbeli hiányosságok rövid időn belül arra engedtek következtetni, hogy az egyetemi gazdálkodást egyidejűleg kell jogi, jogosultsági, szervezeti-működési, szabályzati, eljárási, valamint információs rendszeri szempontból átvilágítani.

Az Egyetem gazdasági vezetése erre a tartalmában és kiterjedésében hatalmasnak ígérkező ámdé sürgető feladatra azt a megoldást választotta, hogy az Egyetem költségvetési gazdálkodásának teljes vertikumát egy megvásárolható könyvvezetési programcsomag adaptációjának folyamatában vizsgálja felül és szabályozza újra. A könyvvezetési programcsomag kiválasztásának fő követelményei a következők voltak:

- alkalmas legyen a teljes körű kincstári rendszer követésére, strukturális leképezésére,
- képes legyen a költségvetési gazdálkodás teljes körű lefedésére,

- figyelemmel az állandóan változó jogszabályi környezetre, képes legyen a szükséges módosítások kellő rugalmasságú kezelésére,
- a várható EU csatlakozás miatt a nemzetközileg elfogadott módszereket, standardokat alkalmazza.

Az Egyetem gazdasági vezetése ezen feltételek figyelembevételével az ORACLE Financials programcsomag alkalmazásbavétele mellett döntött. Ennek segítségével ugyanis a gazdasági-pénzügyi folyamatok szinte teljes körű, szisztematikus felülvizsgálata nem önmagában, hanem az új könyvelési rendszer egyetemi adaptációjának elkészítése keretében kezdődhetett meg.

Különösen előnyösnek ígérkezett, hogy a könyvelési rendszer automatikusan kéri számon az „egymásra“ és „egymás után“ építkezés szigorú szabályainak betartását, s ez a saját munkálatok szempontjából szinte forgatókönyvként szolgálhatott. Még akkor is, ha bizonyos modulok kiépítése még nem fejeződött be, vagy csak részlegesen teljesült. Mindenesetre a kapcsolódási pontok és követelmények szabadon nem változtatható meghatározottsága mindenkor a teljes logikai rendszerben való gondolkodást erősítette.

Hamar egyértelművé vált, hogy az Egyetem előtt álló gazdálkodás-korszerűsítési feladatok hasonlatosak a kincstári rendszerű gazdálkodás bevezetéséhez, teljes feltételrendszerének megteremtéséhez. Nemcsak az vált szinte azonnal konkrét kérdésként megfogalmazhatóvá, hogy az

¹ A cikk a Pénzügyminisztérium megrendelésére készült tanulmány alapján íródott. A tanulmány társszerzői: Dr. Balogh László és Dr. Sívó Erzsébet.

Egyetem – mint a központi költségvetésben működő költségvetési szerv – milyen folyamatban és feltételekkel válhat vagy tehető alkalmassá a kincstári rendszerű gazdálkodásra – mégpedig a jelekből érzékelhetően igen rövid időn belül –, hanem a gazdálkodás ily módon való megszervezésétől remélhető előny az Egyetem számára is nyilvánvalóvá tette az átalakítás sürgető igényét. Az Egyetem – gazdálkodását tekintve – ugyanis erőteljesen decentralizált, s ennek a pénzgazdálkodásban is érvényesülő hatása a gazdasági vezetést rendre próbára tette.

A felismert párhuzam további vizsgálódásra készítetett. A költségvetési hierarchia és az egyetemi belső struktúra összevetése újabb hasonlatosságokat hozott felszínre, s lényegében ennek alapján – szakmai kihívásként is értelmezve – fogalmazhattuk meg saját korszerűsítési programunkat – egyben modellkísérletként is a kincstári rendszerű gazdálkodás számára.

Az Egyetem gazdálkodási rendszerének korszerűsítési programja 1995-ben az előzőekben vázolt körülményeknek megfelelően kettős irányultsággal indult. A gazdasági vezetés által kialakított és külső szakértők bevonásával támogatott program egyfelől tehát egy igen alapos eljárás- és ügyvitel-szervezési folyamattal, másfelől egy az állami költségvetés kincstári rendszerű működését szimuláló modell kialakításával együtt zajlott.

A rendszer kifejlesztésének, alkalmazásának fő előnye, hogy egyszerre teszi alkalmassá az Egyetem gazdálkodását a Kincstárral kapcsolatos feladatok befogadására, és a pénzgazdálkodásról az előirányzat-gazdálkodásra való áttérésre.

A kiválasztott programcsomag részei

A rendelkezésre álló, a teljes gazdálkodást lefedő modulok egyidejű bevezetésére sem az Egyetem gazdasági vezetése, sem a szaktanácsadók nem láttak lehetőséget. A gazdálkodási rendszer egyidejű és ilyen radikális megváltoztatása veszélybe sodorhatta volna a napi gazdálkodási feladatok ellátását. Azonban az Egyetemen végrehajtott sikeres modellkísérlet után – más intézményeknél történő további alkalmazások esetén – az itt összegyűjtött tapasztalatok alapján már lehetőség nyílik a teljes gazdálkodás egyidejű átalakítására.

A fenti okok következtében az első ütemben három Oracle Financials modul bevezetésére került sor:

➤ Főkönyv

- Kötelezettségek (szállítói folyószámla megfelelője)
- Kinnlevőségek (vevő folyószámla megfelelője)

Az egyes modulok leszállításához (az Egyetem feltételeihez igazításához) azon funkciókat választottuk ki, melyek az alábbi feladatok ellátását biztosítják:

- ◇ Előirányzatok nyilvántartása, karbantatása
- ◇ Az előirányzat-gazdálkodás biztosítására kötelezettségvállalás-nyilvántartás
- ◇ Vevő nyilvántartás
- ◇ Vevő számlák előállítás és nyilvántartása
- ◇ Vevői bank forgalom feldolgozása
- ◇ A kikontírozott vevőszámla és bankforgalom alapján pénzforgalmi szemléletű automatikus főkönyvi feladás
- ◇ Szállító nyilvántartás
- ◇ Szállítói számla nyilvántartás
- ◇ Esedékes kifizetések kezdeményezése (átutalás nyomtatás)
- ◇ Banki értesítők feldolgozása
- ◇ A kikontírozott szállítói számla és bankforgalom alapján pénzforgalmi szemléletű automatikus főkönyvi feladási naplók generálása
- ◇ Főkönyvi könyvelés főkönyvi számlarendnek és rovatrendnek megfelelően
- ◇ Adatszolgáltatási és beszámolási kötelezettségek ellátása.

A nyilvántartott adatok változatos lekérdezésére és a szokásos analitikai és főkönyvi kimutatások elkészítésére szintén lehetősége van a felhasználónak.

A bevezetett modulok tartalma és alkalmazása

Elsőként a tranzakciók számbavételi azonosítására használatos ún. *flexmező* szerkezetét és előfordulásait mutatjuk be, majd ezt követően a három modulból használt funkciókat tekintjük át.

◆ A nyilvántartás-azonosítás elve

A tervadatokat, a kötelezettségvállalásokat és a tényadatokat a rendszer egy általános érvényű pénzügyi-számviteli azonosítóval tartja nyilván. Ezt az általános érvényű – tehát minden funkcióban használandó – *számviteli azonosítót* az államháztartási rendszer felépítése és a beszámolási követelmények szerint hat szegmensből alakítottuk ki.

A programcsomag és az adaptáció esetleges további alkalmazását is szem előtt tartva a flexmező kialakításakor mindvégig arra törekedtünk, hogy az csekély módosítással más intézményeknél is, vagy az egész kincstári szférára is alkalmazható legyen. Ezért az egyetemi rendszert is a költségvetés hármastagolódása alapján (központi költségvetés, fejezet, intézmény) határoztuk meg:

- *Intézmény.* Államháztartási megfelelője: alrendszerek (központi költségvetés, elkülönített állami pénzalapok, Társadalombiztosítási alapok, önkormányzatok). Hossza egy pozíció, jelen esetben egy előfordulása van: Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem.

- *Kar* vagy vele azonos szintű szervezeti egység. Államháztartási megfelelője: fejezet (pl. minisztériumok). Hossza két pozíció.

- *Tanszék.* Államháztartási megfelelője: költségvetési intézmény (pl. egyetemek, főiskolák). Hossza három pozíció.

- *Tevékenység.* Államháztartási megfelelője: szakfeladat. Az egyetem tevékenységeinek strukturált lebontásából származó azonosító. A kincstári rendszerben a szakfeladat azonosítására is szolgál. Hossza öt pozíció.

- *Főkönyvi számlaszám,* illetve rovatazonosító. Kialakítása az ÁHT végrehajtási rendeleteiben előírt számla- és rovatrendnek megfelelően történt, alábontása jelenleg az Egyetem sajátosságaihoz van igazítva. A főkönyvi számlarendnek megfelelő azonosító olyan mélységű bontását jelenti, amelyben minden számlaszám csak egyetlen rovatnak feleltethető meg. Mivel a rovatrend jelentésének megfelelő főkönyvi számlákat a vonatkozó Kormányrendelet határozza meg, de azok struktúrája, illetve bontásuk mélysége az egyes számlaosztályokban nem azonos, minden ilyen esetben a rovatrendnek megfelelő gyűjtőszámlákat határozunk meg a tervezés és beszámolás szerkezetének biztosítására. Hossza nyolc pozíció.

- *Kódszám* (kulcsszám). A személyi juttatásokról készítendő terv- és beszámoló táblázatok előkészítéséhez az ÁHT végrehajtási rendeletében előírt kódértékek képezik az utolsó szegmenst. Természetesen a nem személyi juttatás számlák esetén ennek értéke nulla lesz. Hossza öt pozíció.

◆ A nyilvántartás-azonosítás konkrét megvalósítása

Az azonosító flexmező szerkezete a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen:

- *Intézmény* (Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem) jelen esetben fix: „1” Pl.: felsőoktatási intézményeknél szövetség típusú integráció esetén a tagintézmények számára 2, 3 stb. kóddal rendkívül rugalmasan használatba vehető.

- *Kar.* Karként kezeltük az Egyetem meglévő oktatási karait, valamint azon további részekből álló szervezeti egységeit, amelyek jól elkülöníthetően gazdálkodnak, hasonló feladatot teljesítve. Pl. Karként kezeljük az Egyetemi Könyvtárat, a Gazdasági Igazgatóságot stb. (1. melléklet)

- *Tanszék.* A szervezeti hierarchiában a legalacsonyabb szintű bontást jelenti. Ide tartoznak a karok azon még önállóan gazdálkodó szervezeti egységei, amelyek viszonylag homogén feladatot teljesítenek. Pl. oktatási karok tanszékei, vagy Gazdasági Igazgatóság kar Pénzügyi vagy Üzemeltetési osztálya.

- *Tevékenység.* A tevékenységi szegmens formailag hét, tartalmilag hat egyetemi főtevékenységet azonosít. Egy „0”-val jelzett tevékenységi kód csupán könyveléstechnikai szempontokból került a tevékenységi szegmensbe, a később felosztásra kerülő költségek elsődleges számbavételére. A többi hat, valós főtevékenységen belül a további alábontás egyrészt tartalmilag különíti el az egyes tevékenységi csoportokat, másrészt az adott feladatokra vonatkozó elszámolási igényeknek tesz eleget. A további alábontások is ezt tartják szem előtt, így minden főtevékenység esetében a legalsó mélységi bontás az adott feladat elemi szintje, mely a szükséges mértékig különíti el az egyes tevékenységeket. (2. melléklet.)

- *Főkönyvi számlaszám* (rovat mélységű főkönyvi számlaszámok). Egy szegmensben történt meg a rovatrend és a számlarend összehangolása. A BKE főkönyvi számlarendjének kiépítésekor alkalmassá kellett tenni a számlaszámokat, hogy legmélyebb bontásukban egyértelműen egyetlen rovathoz tartsanak. Könyvelés csak a legmélyebb bontású számlákra történik. Ugyanakkor a számlarend két típusú gyűjtőszámlát tartalmaz. Az egyik a főkönyvi számlák decimális bontás szerinti összesítése, a másik pedig az *R-el* kezdődő rovatazonosítók szerinti összesítő számlák. Mivel az aktuális rovatkódok átfedéseket mutatnak a kiadási és bevételi kódok vonatkozásában,

ki kell egészíteni őket egy pozícióval a bevételi és kiadási előirányzatok elkülönítése érdekében. (3. melléklet).

- **Kódszám** (kulcsszám). A személyi juttatásokhoz készítendő terv- és beszámoló táblázatok elkészítéséhez az előírt szakmai besorolási kódokat kell használni. Ehhez új szegmenst kell létrehozni, melynek értéke alapértelmezésben (tehát a nem bérköltségszámláknál) zérus.

◆ *Előirányzat-gazdálkodás és főkönyvi könyvelés*

A Főkönyvi modulból – amely magában foglalja a tervezést, a kötelezettségvállalás-nyilvántartást, valamint a konszolidálásra is képes főkönyvi könyvelést – két fő funkciócsoportot alakítottunk ki.

Az előirányzat-gazdálkodást támogató funkció:

- Az egyetem mindenkorai gazdálkodási gyakorlatának megfelelő mélységben lebontott érvényes előirányzatoknak megfelelő tervszámlák meghatározására alkalmas.
- Az így megjelölt gazdálkodási egységekre (karon belül tanszék és tevékenységeik) lebontott előirányzatok és évközi változásaik – havi bontásban – tervnaplón keresztül nyilvántartásba kerülnek.
- Az egyes gazdálkodó egységeknél megjelenő kötelezettségvállalási (szállítói megrendelés, létszám- és/vagy bérváltozási) igény jóváhagyási eljárásában ellenőrizni kell, hogy van-e még az igénylőnek szabad előirányzata. A szabad kerettel bíró igények kötelezettségvállalását naplón keresztül könyveljük le, azaz lefoglaljuk a megfelelő összeget.

A főkönyvi könyvelés funkciói:

- A flexmező szegmensek konkrét értékeinek felvitele, karbantartása.
- A szegmensek közti keresztellenőrzések meghatározása, karbantartása.
- A könyvelésnapló-típusok megkülönböztetéséhez naplóforrások és -kategóriák létrehozása, karbantartása.
- A Kötelezettségek és Kinnlevőségek modulok automatikus feladási naplóinak ellenőrizhetősége, főkönyvre való lekönyvelése.
- Manuális főkönyvi naplók rögzítése, ellenőrzése, érintett számlákra való lekönyvelése.
- Havi zárást megelőzően automatikus költségfelosztás, a létrehozott könyvelési naplók ellenőrzése, lekönyvelése.

- Standard lekérdezések és kimutatások készítése.

- A beállított paraméterek, kódértékek, ellenőrzések egyikére sem értelmezhető fizikai törlés. Érvénytelenítésük az érvényességük időtartamának megadásával történhet.

◆ *A pénzügyi kötelezettségek analitikus nyilvántartása*

A Kötelezettség modul a szokványos szállítói folyószámla-nyilvántartási feladatokon túl alkalmas az egyéb fizetési kötelezettségek (költségterítés dolgozónak, javadalmak banki átutalása, adó- és járulékbefizetési kötelezettségek stb.) kezelésére is. A modul funkcióiból az alábbiakat alkalmazzuk:

- Szállítók, egyéb követelések címzettjeinek nyilvántartása.

- Szállítói számla, számlaterhelés-jóváírás, egyéb pénzügyi kötelezettség előírások rögzítése, analitikus nyilvántartásba való lekönyvelése. A főkönyvi feladhatóságnak megfelelően a szállítói számlák ellenszámlák, illetve ÁFA típusok (%-ok) szerinti bontásban kerülnek rögzítésre.

- Esedékes kifizetések kiválasztása, kifizetéshez a Kincstárnál történő kezdeményezés bizonylatának nyomtatása.

- Pénzügyi teljesítés banki értesítőjének bevittele, feldolgozása.

- Pénzforgalmi szemléletű főkönyvi feladási naplótételek létrehozása.

- Standard lekérdezések és kimutatások készítése.

- A pénzügyileg teljesített számlák főkönyvi feladási tétele az analitikus számla és banki tételekből automatikusan képződik. Az ÁFA-, illetve a szállító analitikák a standard kimutatások részét képezik.

◆ *A pénzügyi kinnlevőségek analitikus nyilvántartása*

A Kinnlevőség modul a szokványos vevői folyószámla-nyilvántartási feladatokon túl alkalmas az egyéb pénzügyi Kinnlevőségek (kilépett és alkalmazásban levő dolgozói tartozások, átvett pénzeszközök, rendszeres pénzügyi költségek stb.) kezelésére is. A modul funkcióiból az alábbiak épültek be a rendszerbe:

- Vevők, egyéb kinnlevőségek teljesítőinek nyilvántartása.

- Vevői számla, számla terhelés/jóváírás, egyéb pénzügyi kinnlevőség előírások nyomtatása és/-

pénzügyi kinnlevőség előírások nyomtatása és/vagy rögzítése, követelésként analitikus nyilván tartásba való lekönyvelése. A főkönyvi feladhatóságnak megfelelően a vevői számlák ellenszámlák, illetve ÁFA típusok (%-ok) szerint bontásban kerülnek rögzítésre.

- Pénzügyi teljesítés banki értesítőjének bevitel, feldolgozása.
- Pénzforgalmi szemléletű főkönyvi feladási naplótételek létrehozása.
- Standard lekérdezések és kimutatások készítése.
- A pénzügyileg teljesített számlák főkönyvi feladási tétele az analitikus számla és banki tételekből automatikusan képződik. Az ÁFA-, illetve a szállító analitikák a standard kimutatások részét képezik.

A rendszer-funkciók működtetésének logikai sorrendje

Az Oracle Financials nagyfokú rugalmassága kiterjedt paraméterezhetőségében nyilvánul meg. Az induló paraméterezés, az aktuális flexmező értékek, tervszámok felvitel a bevezetést megelőzően megtörtént. A rendszergazda ismeretei és jogosultsága lehetővé teszik a paraméterek szükség szerinti módosítását. Az új flexmezők, tervszámlák, vevő-, szállító adatok felvitel, illetve megszűnők érvénytelenítése a megfelelő jogosultságú felhasználó feladata.

Az alábbiak a rendszer folyamatos használatát a gazdasági események logikai és időrendi sorrendjében tekintik át.

Elsőként a szükséges könyvelési időszak(ka)t kell megnyitni. A pénzügyi év kezdetén a már megnyitott tervszámlákra a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem költségvetésének tanszékekre, illetve tevékenységekre lebontott előirányzatait a Főkönyvi modulban kell rögzíteni. A rögzítés tervszámlánként havi bontásban történik. Az ezt követő ellenőrzés eredményétől függően javításokat kell végrehajtani, amit végül a jóváhagyás követ. A jóváhagyás hatására automatikusan jönnek létre a havi tervnaplók, melyek automatikusan lekönyvelődnek a tervszámlákra.

A kötelezettségvállalás a Főkönyvi modulban szigorú feltétel-ellenőrzéssel történik. Ez azt jelenti, hogy az adott előirányzat-gazda által jelzett igényt – szállítói megrendelés, létszám és/vagy személyi juttatás bármely formája – a lebontott keretekkel össze kell vetni. Nemleges válasz (az igénylőknek már nincs szabad kerete) esetén az igényt el kell utasítani, vagy az igénylőnek előirányzat-növelést kell kezdeményeznie.

Amennyiben a feltétel-ellenőrzés kedvező, a megrendelés kibocsátható, illetve a létszámfeltöltés, személyi juttatás ellenjegyzéssel engedélyezett. Egyúttal kötelezettségvállalásként megtörténik a berögzített igényből a kötelezettségvállalási napló létrehozása. A napló tételek tervszámlákra való lekönyvelését a kezdeti időben az arra jogosultnak manuálisan kell feladni, ami az érintett tervszámlán a szabad keret csökkentését jelenti. A felhasználó megnyugtató tapasztalata után a napló feladási paramétere automatikusra állítható, melynek következtében a létrehozott tervnapló beavatkozás nélkül könyvelhető le.

Amennyiben a megrendelés új szállítónak szól, a Kötelezettségek modulban a szállítói számla megérkezte előtt fel kell vinni a szállító adatait. Ha egy meglévő szállító bármely adata megváltozik, illetve új bankszámlájáról értesülünk, szintén végre kell hajtani a szükséges aktualizálást. A megrendelések, szerződések igazolt teljesítésén alapuló befogadott szállítói számlákat a Kötelezettségek modulban kell ellenszámlákra kikontírozva rögzíteni.

A Kötelezettségek modulban naponta kiválaszthatók a fizetési határidejük alapján esedékes számlák. Kiválasztásuk alapján kinyomtathatók a Kincstárhoz elküldendő átutalási kérelmek. Az átutalási kérelmekre megtörtént teljesítéseket a bankkivonat alapján a Kötelezettségek modulban kell rögzíteni.

Ezt követően a főkönyvi feladást kell elindítani a Kötelezettségek modulban. Hatására főkönyvi naplótételek készülnek a banki átutalásból a szállítói számla ellenszámláinak megfelelően és automatikusan átkerülnek a Főkönyvi modulba. Ezt követően a Főkönyvi modulból – kezdetben manuálisan – fel kell adni a naplót az érintett főkönyvi számlákra. A későbbiekben szintén célszerű ezt a naplót is automatikus feladásúként paraméterezni.

A bevételek kezelését a Kinnlevőségek modul támogatja. Amennyiben az értékesítés új vevőnek szól, a vevői számla elkészítése előtt fel kell vinni a vevő adatait. Ha egy meglévő vevő bármely adata megváltozik, illetve új bankszámlájáról értesülünk, szintén végre kell hajtani a szükséges aktualizálást.

A kibocsátandó számlák adatait a Kinnlevőségek modulban ellenszámlákra kikontírozott berögzítésük és jóváhagyásuk után kinyomtatjuk, majd megtörténik az analitikus lekönyvelésük is. A Kincstártól megkapott bankkivonat alapján be kell rögzíteni az érintett követelések pénzügyi teljesítését. A napló jóváhagyása után megtörténik az analitikus lekönyvelés is.

Ezt követően a Kinnlevőségek modulban kell elindítani a főkönyvi feladást. Hatására automatikusan főkönyvi naplótételek készülnek a banki átutalásból a vevői számla ellenszámláinak megfelelően és automatikusan átkerülnek a Főkönyvi modulba. Majd a Főkönyvi modulból – kezdetben manuálisan – fel kell adni a naplót az érintett főkönyvi számlákra. A későbbiekben szintén célszerű ezt a naplót is automatikus feladásúként paraméterezni.

A bérszámfejtési rendszerből a bérfeladási adatok interfészen keresztül kerülnek főkönyvi napló tételekként átvételre a Főkönyvi modulba. Jóváhagyása után – kezdetben manuálisan – fel kell adni a naplót az érintett főkönyvi számlákra. A későbbiekben szintén célszerű ezt a naplót is automatikus feladásúként paraméterezni.

A nem automatikus feladással születő könyvelési tételeket a Főkönyvi modulban manuális napló tételekként kell berögzíteni. A napló jóváhagyása után – kezdetben manuálisan – fel kell adni a naplót az érintett főkönyvi számlákra. A későbbiekben szintén célszerű ezt a naplót is automatikus feladásúként paraméterezni.

A számlarendben szabályozottak szerint havi, illetve negyedévi könyvelés lezárása után kell elindítani a költségfelosztási funkciót, melynek következtében az általános költségeket tevékenységekre leosztjuk. A felosztás folytán főkönyvi napló jön létre, melynek jóváhagyása után – kezdetben manuálisan – fel kell adni a naplót az érintett főkönyvi számlákra. A későbbiekben szintén célszerű ezt a naplót is automatikus feladásúként paraméterezni.

A szükséges jogosultsággal bírók a megengedett hozzáférések alapján lekérdezéseket, illetve kimutatások készítését kezdeményezhetik. A rendszergazda segítségével a későbbiek során a standard kimutatásokon kívül tetszőleges struktúrájú és részletezettségű kimutatások is készíthetők.

A havi zárás valójában nem több, mint annak lekérdezése, hogy az adott könyvelési időszakra vonatkozó minden analitikus tétel feladásra került-e, illetve a Főkönyvi modulban nincs-e lekönyveletlen napló. Teljes körű nemleges válasz esetén a szükséges kimutatások indíthatók, valamint az időszakot lezártra kell átállítani, és megnyitni a következő(ke)t.

Az év utolsó hónapjának lezárása és a következő év első hónapjának megnyitása után a rendszer automatikusan elvégzi a költség- és bevételi számlák eredményszámlára való összevezetését.

A rendszer bevezetéséből fakadó általános előnyök

Az ORACLE Financials programcsomag adaptációja rengeteg tapasztalattal szolgált mind az Egyetem gazdasági vezetése, mind a munkában részt vevő külső szakemberek számára. A kezdeti reményeknek és elképzeléseknek megfelelően a gazdasági részleg irányításával kapcsolatban sorra merültek fel olyan tisztázatlan kérdések, amelyek forrásai lehetnek a pontatlan munkavégzésnek.

Az egyes feladatkörök pontos definiálása elengedhetetlenné vált attól a pillanattól kezdve, hogy a rendszer a maga szigorú következetességével kérte az adatokat, a szükséges műveletek végrehajtását. Lehetségessé, sőt szükségszerűvé vált a munkafolyamatok egyértelmű rögzítése, a munkatársak helyettesítési szabályainak és feltevételeinek kialakítása.

A jogosultsági kódok beállítása, az elvégzett műveletek gépi rögzítése minden pillanatban nyomon követhetővé tette a beavatkozást végrehajtó személyét, s ezáltal biztosította a felelősségi viszonyok egyértelműségét. Mindez természetesen visszahat a munka szervezhetőségére, minőségére, aminek következményeként megteremtődtek a feltételei annak, hogy a gazdasági vezetés folyamatosan napra kész adatok ismeretében hozza meg döntését.

A hosszú munka révén kialakított rendszer – felhasználva az ORACLE Financials nyújtotta előnyöket – rendkívül rugalmas. Bármikor tovább bővíthető új tevékenységgel vagy szervezeti egységgel, ugyanakkor a megszűnő szervezeti egységek, kifutó tevékenységek könnyen zárhatóak. A kialakított rendszer az eddigieknél nagyságrenddel kisebb munkával adaptálható más felsőoktatási szervezetekre, illetve bármely költségvetési szervezetre.

Az ORACLE Financials programcsomag „leszabása“ fontos tapasztalatokat nyújtott az adaptációban részt vevő külső szakemberek számára is. A munkálatok során felszínre kerültek olyan magyar sajátosságok is, amelyek a sokéves nemzetközi gyakorlat és alkalmazás után is a programcsomag részleges módosítását igényelték. (Pl. a nemzetközi gyakorlattól teljesen eltérően az átutalási megbízás kibocsátásának napja és a banki teljesítés napja hazánkban nem esik egybe.) Mindezek végrehajtásával az ORACLE Financials teljes biztonsággal alkalmazható a költségvetési szférában is.

Részlet a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem szervezeti felépítéséből

(K) szint		T (szint)	
Kar azonosító	Kar megnevezés	Tanszék azonosító	Tanszék megnevezés
01	Társadalomtudományi kar	001	Társadalomtudományi kar Dékáni hivatal
		002	Emberi erőforrások
		003	Filozófia
		004	Gazdaságföldrajz
		005	Gazdaságtörténet
		006	Magyar Közgazdasági Felsőoktatási Kutató Csoport
		007	Nemzetközi kapcsolatok
		008	Pedagógia
		009	Politikatudomány
		010	Szociológia
		011	IOK angol
		012	IOK német
		013	IOK francia-olasz
		014	IOK spanyol-portugál
		015	IOK orosz
		016	IOK nyelvi labor és könyvtár
		017	Testnevelés
02	Gazdálkodástudományi kar	051	Gazdálkodástudományi kar Dékáni hivatal
		052	Alkalmazott gazdaságtan
		053	Agrárközgazdaságtan
		054	Gazdasági jog
		055	Környezetgazdaságtan
		056	Külgazdaság
		057	Marketing
		058	Számvitel
		059	Vállalatgazdaságtan
		060	Vezetés és szervezés
		061	Vállalati pénzügy
		062	Védelemgazdaság

2. melléklet

Részlet a Tevékenység (szakfeladat) szegmens tartalmából:

Főtevékenységek	Főtevékenységek alábontása/szegmenskód
0. Nem specifikált (technikai) tevékenységi kód	
1. Oktatási és tananyag-fejlesztési tevékenység	10. Oktatás- és tananyagfejlesztés elsődleges 11. Egyetemi alapképzés (főiskolai képzés) 110. Egyetemi alapképzés (főiskolai) elsődleges 111. Királyhelmeci speciális képzés 12. Egyetemi képzés 120. Egyetemi képzés elsődleges 13. Egyetemi, főiskolai továbbképzés 131. Részidős egyetemi képzés 132. Jogász-közgazdász képzés 133. Mérnök-közgazdász képzés 134. BIGIS (Diplomata képzés) 135. Aktuárius képzés 136. ISC 137. Nyelvtanárok átképzése 139. VKI tanfolyamok 14. Felsőfokú szakképesítést nyújtó képzés 141. PHD képzés 142. Doktori képzés 15. Nem szakmai (egyéb) tanfolyami oktatás 151. BKCS kiadvány 152. Utánpótlási felkészítő tanfolyam 153. Előkészítő tanfolyam

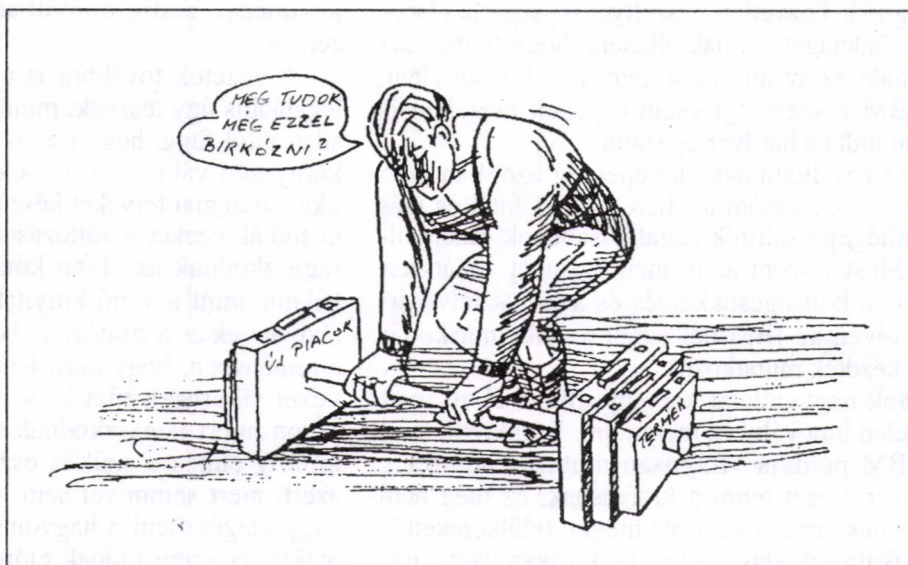
	<p>a 13, 14 és 15 tevékenységeket összetettebb oktatási tevékenységek esetén (pl. Phd, ISC...) tovább lehet bontani kurzusok szerint (ekkor a kódolás pozíciója változik), a 11 és 12 tevékenységeket a rendszer kiépülésének későbbi szakaszában bontjuk szemeszterenkénti kurzus típusokra!</p> <p>18. Tananyagfejlesztés 180. Tananyagfejlesztés elsődleges részletes alábontás a rendszer kiépülésének későbbi szakaszában!</p>
2. Megrendelésre végzett, megbízásos kutatás	Alábontás: a második pozíció a kutatás kezdetének évszámát azonosítja, az utolsó három pozíció pedig a kutatási szerződés nyilvántartási számát!
3. Pályázat alapján végzett megbízásos kutatás	Alábontás: a második pozíció a kutatás kezdetének évszámát azonosítja, az utolsó három pozíció pedig a kutatásis szerződés nyilvántartási számát!
4. Kiszolgáló tevékenység	<p>41. Hallgatók támogatása 41001. Hallgatói állami támogatás, állami ösztöndíj 41002. Köztársasági ösztöndíj 41003. Nemzeti Alapítványi ösztöndíj 41004. Pro Renovanda ösztöndíj 41005. Kemény Zsigmond alapítványi ösztöndíj 41006. Helyhatósági (önkormányzati) ösztöndíj 42. Kollégiumi ellátás 421. Kollégiumi ellátás 422. Kollégiumi szálláshely hasznosítás</p>

Részlet a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem számla- és rovatrendjéből

Számla Főkönyvi számlaszám/rovatazonosító megnevezése	Rovatszám
1 BEFEKTETETT ESZKÖZÖK	
11 Immateriális javak	
111 Immateriális javak aktivált állományának értéke	
1111 Intézményi működtetést szolgáló immateriális javak aktivált állományának értéke	
11111 Értékkel nyilvántartott immateriális javak aktivált állományi értéke	
11112 Teljesen (0-ig) leírt immateriális javak értéke	
112 Immateriális javak értékcsökkenése	
1121 Intézményi működtetést szolgáló immateriális javak értékcsökkenése	
11211 Értékkel nyilvántartott immateriális javak értékcsökkenése	
11212 Teljesen (0-ig) leírt immateriális javak értékcsökkenése	
113 Immateriális javak vásárlása (előirányzat teljesülése)	
1131 Intézményi működést szolgáló immateriális javak vásárlása (előirányzat teljesülése)	70110
115 Immateriális javak vásárlásának előirányzata	
1151 Intézményi működést szolgáló immateriális javak vásárlásának előirányzata	70110
119 Immateriális javak állományának átvezetési számlája	
12 Ingatlanok	
121 Ingatlanok aktivált állományának értéke	
1211 Intézményi működést szolgáló ingatlanok aktivált állományának értéke	
1212 Szakmai tevékenység ellátását szolgáló ingatlanok aktivált állományának értéke	
1213 Jóléti, sport- és kulturális célt szolgáló ingatlanok aktivált állományának értéke	

3. melléklet folytatása

122	Ingtatlanok értékcsökkenése	
1221	Intézményi működést szolgáló ingatlanok értékcsökkenése	
1222	Szakmai tevékenység ellátását szolgáló ingatlanok értékcsökkenése	
1223	Jóléti, sport- és kulturális célt szolgáló ingatlanok értékcsökkenése	
123	Ingtatlanok vásárlása	
1231	Intézményi működést szolgáló ingatlanok vás. lét. (előirányzata/teljesítése)	70120
1232	Szakmai célokat szolgáló ingatlanok vás. lét. (előirányzata/teljesítése)	70220
1233	Jóléti célokat szolgáló ingatlanok vásárlása, létesítése (előirányzata/teljesítése)	70310
124	Ingtatlanok felújítása (előirányzata/teljesítése)	
1241	Intézményi működést szolgáló ingatlanok felújítása (előirányzata/teljesítése)	6110
1242	Szakmai tevékenység ellátását szolgáló ingatlanok felújítása (előirányzata/teljesítése)	6210
1243	Jóléti, sport és kulturális célt szolgáló ingatlanok felújítása (előirányzata/teljesítése)	6310
125	Ingtatlanok vásárlásának, létesítésének előirányzata	
1251	Intézményi működést szolgáló ingatlanok vásárlása/létesítése (előirányzata)	70120
1252	Szakmai célokat szolgáló ingatlanok vásárlás létesítése (előirányzata)	70220
1253	Jóléti célokat szolgáló ingatlanok vásárlása, létesítése (előirányzata)	70310
126	Ingtatlanok felújításának előirányzata	
1261	Intézményi működést szolgáló ingatlanok felújításának előirányzata	6110
1262	Szakmai tevékenység ellátását szolgáló ingatlanok felújításának előirányzata	6210
1263	Jóléti, sport- és kulturális célt szolgáló ingatlanok felújításának előirányzata	6310
127	Ingtatlanok folyamatban levő beruházásai	

Az ábra R. Brinkmann Személyzettejesztés c. könyvéből származik. München, 1993.